

Theologie filosofická

Hlavním problémem budoucí „filosofické theologie“ už nebude tzv. boží existence ani boží transcendence, nýbrž daleko spíše něco jako boží insistence resp. boží descendance. To jen jako úvod – oba nové termíny v něčem nevyhovují. Především nevyhovuje základní sloveso „sistere“ (odvozené ostaně od sto, stare – státi), znamenající „postavit“, „zastavit“, „zastavit se“ či „stanouti“. U „Boha“ nelze mluvit o něčem, jako je nějaký „status“, protože „Bůh“ nestojí, nýbrž pohybuje se (a to vždy k někomu, např. k nám), tj. přichází. A nepřichází (nemůže přicházet) jako ten, kdo vystupuje výš, tj. stoupá, šplhá vzhůru (scandere – transcendere), ale jako ten, kdo sestupuje, přichází níž, „ponižuje se“ (qui descendit). A přichází níž, aby s tím, co je nízko, něco provedl, aby „ho“ (či to) uvedl na cestu vzhůru, aby „ho“ (či to) povýšil resp. aby tomu pomohl dostat se dál a zejména výš. Proto můžeme původně latinských sloves, jež začínají „trans-“, užít jen pro toho, kdo jde dál a výš, nikoli pro toho, kdo sestupuje a/nebo jakoby „couvá“ (přichází zřídka nebo se dokonce odvrací), tedy – s užitím tradičních termínů – pro stvoření, nikoli pro stvořitele. Zejména však půjde o to, abychom onomu příchodu nerozuměli jako prostému přesunu, pouhé změně místa: jde o příchod z budoucnosti do přítomnosti, nikoliv z přítomnosti někde jinde do přítomnosti zde. Právě proto tam žádná „-sistence“, žádný „status“ nenáleží. Nejde také jen o změnu z „ještě ne“ v „už“, z nenastalosti v nastalost, nýbrž jen a výhradně o „nastávání“, o „přicházení“, tj. o dění příchodu, které nekončí „příšlostí“. Proto také nejde (a nemůže jít) o „příchod zvenčí“, nýbrž naopak o příchod „zevnitř“ – pokud ovšem správně chápeme „nitro“ či „niternost“ jako to, k čemu není možný přístup zvenčí, jak to mínil Leibniz ve své Monadologii. „Nitro“ pak vůbec neznamena úběžný bod zniterňování, nýbrž naopak zakotvení ex-sistence jako zdroje akce, aktivity. „Bůh“ pak znamená ten nepředmětný prvopočátek „bytí“ každého pravého jsoucna (tj. z nitra integrovaného kousku dění), na který je – jako na „výzvu“ – každé individuální bytí lepší nebo horší odpovědí.

(Písek, 000704-1.)